

Viatjant per les Religions del Món

CRISTIANISME

Estàtua de Crist

Universitat de Girona
Facultat de Turisme

 Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia
i Qualitat Democràtica
**Direcció General
d'Afers Religiosos**

unesco

 Càtedra UNESCO
de Políticas Culturales
y Cooperación,
Universidad de Girona

 CÀTEDRA D'ART I CULTURA
CONTEMPORÀNIA

 Generalitat de Catalunya
Departament de Justícia
i Qualitat Democràtica
**Direcció General
d'Afers Religiosos**

 Agència
de Gestió
d'Ajuts
Universitaris
i de Recerca

Viatjant per les Religions del Món

Esta publicació forma part del Projecte Viatjant per les religions del Món.

Convocatòria DGAR2207 per a projectes de recerca en matèria d'afers religiosos 2023-24.

Coordinació de la publicació: Silvia Aulet Serrallonga i Luisa Díaz Botero

Text desenvolupat per: María Angélica Álvarez Orozco i Luisa Díaz Botero

Disseny i Maquetació: Luisa Díaz Botero

Revisió lingüística i traducció: Silvia Aulet Serrallonga i Silvia Grau Parramon

Fotografies

CONTINGUTS

DESCRIPCIÓ	4
Creador	4
Ón es	4
Bases	5
¿Qué significa ser cristià?	6
Branques del cristianisme	6
CALENDARI DE FESTIVITATES	7
Advent	7
Nadal	8
Temps de quaresma	8
Setmana Santa	9
Pentecosta	9
Festivitats específiques per branca	10
Esglésias catòlica i ortodoxa	10
Assumpció de la Mare deDéu	10
Església catòlica	10
Tots Sants	10
Corpus Christi	11
Església ortodoxa	12
Exaltació de la Santa Creu	12
Pasqua	12
Epifania	13
Església Protestant	14
Reforma Protestant	14
Dia Nacional de l'Obra Evangèlica	14
Pasqua	14
PATRIMONI RELIGIÓS	15
Patrimoni Material	15
Basílica de Sant Pere	15
Catedral Anglicana de Liverpool	16
Basílica del Sant Sepulcre	17
Catedral de Sant Basili	18
Mesquita Catedral de Còrdoba	19
Església de Halldrímskirkja	19
Altres llocs	20
Altres llocs Crsitians, segons branques, inscrits a la UNESCO	21
Patrimoni Immaterial	23
Rituals, tradicions y alimentació	23
Baptisme	23
Confirmació	24
Eucaristia (Missa)	24
Penitència i Confesió	25
Matrimoni	25
Extremaunció	25
La dieta cristiana	26

DESCRIPCIÓ

El cristianisme és una tradició religiosa monoteïsta reconeguda a nivell mundial, que és present a diferents països a nivell mundial, aconseguint més de 2.300 milions de persones.

Creador Jesús, reconegut com a **Crist** o el Messies. Va parlar de la necessitat de Déu i va ensenyar el missatge d'amor i justícia.

On es? La comunitat cristiana va començar a formar-se a la regió mediterrània i es va escampar arreu del món. Va iniciar per l'imperi grecoromà fins a la península ibèrica i fins a la costa a l'Índia. Entre els segles V i VII, el cristianisme s'expandí pel nord d'Europa i fou introduït a Àsia Oriental. Al segle X va arribar a Rússia. I donat el colonialisme Europeu, el cristianisme es va expandir a la resta del món. És la religió dominant de diversos països a Amèrica Llatina, Àfrica, Europa i Nord Amèrica.

Crist crucificat¹

Crist: El nom de Crist ve de la traducció al grec de la paraula Messies.

- A Antioch (ara Turquia) es va cridar per primera vegada a aquestes comunitats com a cristianes.
- La majoria de les persones cristianes viuen a l'hemisferi Sud, a Àfrica i Amèrica Llatina.

Paisatge amb símbol²

Bases Van ser els deixebles i seguidors els qui van difondre, després de la resurrecció de Jesús, la seva vida i ensenyaments, ja que Jesús no va deixar escrits. Aquests van ser comptats i transmesos a través dels seguidors i van ser plasmats a "El nou testament" de la Bíblia, als anys 70 i 100 a través d'evangelis, que signifiquen bones notícies. Junts, aquests Evangelis de Mateu, Marc, Lluc i Joan lliuren quatre perspectives diferents de la vida i ensenyaments de Jesús.

El missatge de Déu, a través de Jesús, consistia en la generositat, perdó, amor i justícia. L'**amor** és la seva principal base. Seguint un dels principals manaments "**estimar el proïsme com un mateix**".

50 dies després de la resurrecció de Jesús, els deixebles es van reunir a Jerusalem, i van poder trobar-se amb persones de diferents terres i llengües, en aquest moment els deixebles es van convertir en apòstols que són aquells que van pel món donant un testimoni de fe i ensenyaments.

Ser cristià significa basar la seva fe en el credo:

Un dels elements claus del cristianisme és el credo la interpretació del qual és “**jo crec**” la traducció literal del qual és “**jo dono el meu cor**”.

Això implica una expressió profunda de creença i de compromís, que als inicis de l'església va significar font de veritable coratge.

Branques del cristianisme

Les tradicions cristianes tenen en comú la vida, els ensenyaments, la mort i la resurrecció de Jesús.

CATOLICISME

Té les seves arrels a Roma, segons els ensenyaments dels apòstols Pere i Pau, el llinatge del qual va continuar a través del papat. El seu nom de catòlic significa universal, i afirmen que “**només hi ha una església catòlica, apostòlica i romana**”. La doctrina catòlica té com a base la Sagrada Escripura (La Bíblia), que és la fe i la vida, la litúrgia i la pregària de l'Església al llarg dels segles. L'Església reconeix en el seu marc la guia dels bisbes, que tenen la competència de la interpretació de la Bíblia.

Els llibres sagrats de l'església catòlica són els escrits bíblics a l'Antic i el Nou testament, els fets dels apòstols, les cartes apostòliques, principalment les de sant Pau i l'apocalipsi.

Avui dia la comunió catòlica està centrada al Vaticà a Roma, però compta amb un consell de bisbes que es lliuren en vida i treball a l'església a cada continent.

Més de la meitat del món cristià són catòlics.

CRISTIANISME ORTODOX

Les esglésies ortodoxes tenen les seves arrels a Grècia, Orient Mitjà, Índia i Nord d'Àfrica (Abans de l'Islam). Són la continuació dels apòstols a la part oriental de l'imperi romà. Des del segle cinquè comença la separació progressiva de l'església romana. L'església ortodoxa **creu en Déu pare, Fill i Esperit Sant com a Déu únic, d'una sola naturalesa i indivisible**. La seva doctrina està resumida en el credo de Nicea que descriu Jesús com “l'únic Fill de Déu, engendrat del Pare abans de tots els segles, Déu de Déu, Llum de Llum, Déu veritable de Déu veritable, engendrat, no creat; de la mateixa essència que el Pare”. Les esglésies ortodoxes qüestionen l'autoritat del Papa de l'església catòlica i emfatitzen que la reencarnació de Jesús va servir com a mitjà per elevar la naturalesa humana a la Divinitat.

Avui dia l'**església ortodoxa bizantina** inclou esglésies a Grècia, Rússia, Bulgària, Romania i Síria, cada església amb la seva història i formes litúrgiques.

L'**Església ortodoxa oriental** té presència a Armènia, Egipte, Etiòpia, Eritrea, Índia i Síria.

Tot i que hi ha algunes diferències de creences, desacords històrics i factors polítics, les esglésies ortodoxes oriental i bizantina, les dues esglésies comparteixen una teologia, i pràctiques molt similars.

El llibre sagrat de l'església ortodoxa és l'Antic i el Nou testaments, i els textos patriàstics dels primers pensadors cristians.

PROTESTANTISME

La reforma protestant va ser iniciada al segle XVI pel **monjo Alemany Martín Lutero**, qui a través de l'estudi de la Bíblia va parlar en contra del lideratge de l'Església Catòlica. Luter **va establir que l'autoritat religiosa ha d'estar basada en la Bíblia**, no en les tradicions, ni en els bisbes i els papes. Va ser ell qui va insistir que la Bíblia fos traduïda del llatí, a diferents idiomes perquè la gent pogués entendre la paraula. La reforma Protestant especifica que només és Déu qui pot salvar una persona, la persona ha de tenir fe en Déu i la seva voluntat de perdó. En la seva reforma, Luter va deixar la vida monàstica i va contreure matrimoni, establint la possibilitat del matrimoni per a petició dels clericals a les esglésies protestants.

Luteranisme: Seguint la tradició basada en Martin Lutero va iniciar a Alemanya, i es va desenvolupar també a Suècia, Dinamarca, Noruega i Finlàndia.

La segona reforma, el Protestantisme: Va iniciar a Suïssa, continuant a França, Països Baixos, Hongria, Anglaterra i Escòcia, promogudes per Juan Calvino i Huldrych Zwingli, seguits també per Baptistes i Anglicans.

Les **esglésies presbiterianes** tenen el seu origen a Escòcia.

Església anglicana: Compta amb uns 77 milions de fidels i és la tercera congregació cristiana més gran del món, després de l'ortodoxa i la catòlica. L'arquebisbe de Canterbury, a Anglaterra, és el cap de l'església, però no té autoritat per imposar doctrines.

CALENDARI DE FESTIVITATS

Les festivitats en el cristianisme es basa, d'una banda hi ha les **festes i celebracions** i de l'altra, hi ha els moments de **dejuni enfocats en el penediment i la reflexió**. En general, les diferents branques comparteixen una base i propòsit a les celebracions. A continuació mostrem les celebracions de les esglésies catòliques, ressaltant les diferències que hi ha. Part de les diferències que hi ha

a les celebracions és donada pel calendari que segueixen les branques cristianes. La principal diferència és que **la branca del catolicisme i la protestant segueixen el calendari gregorià i la majoria de les esglésies ortodoxes, especialment la branca d'ortodoxos russos, segueixen el calendari julià**.

Celebracions comunes a totes les branques del cristianisme

Advent És el període de preparació de quatre setmanes per rebre el Nadal. El nou any litúrgic comença amb l'advent.. **És un període per preparar el naixement de Jesús**, pels quals és temps d'espera, de conversió, d'esperança. Consisteix en quatre diumenges abans de Nadal.

Per **les esglésies ortodoxes** l'advent és un període de 40 dies des del 28 de novembre fins al 6 de gener.

Per l'església catòlica, l'advent inicia el diumenge entre el 27 de novembre i el 3 de desembre.

Tradicionalment es realitza:

Esglésies ortodoxes: Es un període per preparar el naixement de Jesús, son temps d'espera, de conversió, de esperança. Consisteix en quatre diumenges abans de Nadal. Per a les esglésies ortodoxes a l'època d'advent es realitza dejuni estricte conegut com a Ayno de Nadal.

Les esglésies protestants realitzen lectures bíbliques, sermons i catequesi d'Aviento, i algunes tradicions segueixen el dejuni i abstinència obligatòries.

Per a l'**església catòlica** s'hi acostuma a llegir versicles de la Bíblia i cantar nades. També s'arma el pessebre que representa el naixement de Jesús. Se sol encendre una espelma cada diumenge d'advent.

Nadal Comença el 25 de desembre segons el calendari gregorià (Catòlics i Protestants) i el 7 de gener segons el calendari julià (Ortodoxos). És una festa on se celebra el naixement i finalitza amb la festa del baptisme de Jesús. En aquesta data de vigília festiva, es realitza una "Missa de Gall". És una època que se celebra a la majoria dels països, en família, al voltant d'un dinar o un sopar.

És una festa celebrada per totes les branques del cristianisme, excepte els Testimonis de Jehovà

Comença el 25 de desembre segons el calendari gregorià (catòlics i protestants) i el 7 de gener segons el calendari julià (ortodoxos).

A l'església catòlica se celebra per un període de 13 dies, des del naixement de Jesús fins al seu bateig. És un temps amb diverses festes i solemnitats, com la festa de la Sagrada Família, la Solemnitat de Santa Maria, entre d'altres. Aquest temps encarna la manifestació i naixement del Senyor.

Pessebre⁶

Temps de quaresma:

Comença dimecres de cendra i dura 40 dies que acaben el diumenge de pasqua, amb la celebració de la Resurrecció de Crist. És un temps litúrgic centrat en tres pilars espirituals: **la pregària, el dejuni i l'almoina**. Aquests tres pilars estan enfocats a preparar els feligresos per als esdeveniments clau de la Setmana Santa, a través d'aprofundir la relació amb Déu i la reflexió diària de la vida pròpia, cercant un **temps de creixement personal i espiritual**.

· Depèn de la persona, a **la branca catòlica** el dejuni consisteix a realitzar un sol menjar fort al dia, o abstenir-se del consum de carn, especialment els divendres.

· Durant la quaresma **ortodoxa**, els feligresos realitzen un dejuni estricte en el qual segueixen una dieta vegetariana, sense consum de productes lactis, ni begudes alcohòliques. En acabar la quaresma, les famílies es reuneixen per compartir plats tradicionals a base de xai.

Celebrat principalment entre els mesos de febrer i abril.

Setmana Santa

És una setmana en què es commemora **la passió, mort i resurrecció de Jesús**. Comença amb el Diumenge de Rams, que fa al·lusió a l'entrada de Jesús a Jerusalem. Després se celebra el Dijous Sant, que fa al·lusió al darrer sopar; seguit del Divendres sant que fa al·lusió a la crucifixió de Jesús, i està associat al **sacrifici que va fer Jesús pels pecats de la humanitat**. És un dia que serveix com a agraïment a Crist. La Setmana Santa finalitza amb el Diumenge de Resurrecció, o Diumenge de Pasqua, en què es commemora la resurrecció de Jesús entre els morts.

El diumenge de Pasqua és determinat per ser el diumenge immediatament posterior a la primera lluna plena astronòmica després de l'equinocci de primavera.

És diferent a la branca ortodoxa i a les catòliques i protestants, pel calendari que segueixen cadascuna.

La Pietat ⁷

L'església catòlica i els anglicans de la **branca luterana**, celebren la Setmana Santa de forma similar; realitzen rituals el Diumenge de Rams, fan el Via Crucis el Divendres Sant, realitzen el Sermó de les Set Paraules i la Vetlla Pasqual de Resurrecció.

Altres **esglésies de la rama Luterana**, commemoren els fets, però basen la celebració en moments de meditació del significat de la mort i resurrecció de Jesús.

L'**església cristiana ortodoxa** determina dies importants sent el Gran Dijous o Dijous Net, el Gran Divendres, dies en què no es poden utilitzar objectes filosos, seguint la creença d'augmentar el dolor de Crist, i el Gran Dissabte que duu a terme la "processó de creus" i acaba amb una missa.

Pentecosta

És una celebració de l'Esperit Sant sobre els apòstols. És una de les celebracions més importants després del Diumenge de Pasqua. És una festa que passa 50 dies després del Diumenge de Pasqua. Aquest dia se celebra l'esdeveniment que va marcar l'inici de la **missió dels deixebles de difondre el missatge de Jesús al món**. Se celebra a través d'un acte litúrgic que es fa a la nit.

Es una festa que passa 50 dies després del Diumenge de Pasqua.

Pentecosta ⁸

Festivitats específiques per branca

Esglésies catòlica i ortodoxa

Asumpció de la Mare de Déu

Aquesta celebra que la Verge Maria en morir, va ser portada al cel en cos i ànima. A l'església catòlica és coneguda com l'assumpció de la Verge i a les esglésies ortodoxes és coneguda com la Dormició.

15 d'agost

Església Catòlica

Tots Sants

er a l'església catòlica l'any litúrgic hi ha tres tipus de celebracions diferents: **solemnitats**, **festes** y **memòries**.

L'1 de novembre se celebra la solemnitat de Tots Sants, és un dia especial on s'honra tots els sants.

Solemnitats: Són celebracions principals, primàries, les més importants o de primer ordre, on es realitzen vigílies, usualment relacionades amb els misteris bàsics de la fe. El Nadal, l'Epifania i l'Ascensió del Senyor, la Pentecosta, la Pasqua, són algunes de les solemnitats més importants.

Festes: són de segona importància al calendari litúrgic, es commemoren misteris i esdeveniments de rellevància a la vida de Jesús, la Verge i les seves diferents advocacions, els apòstols o els sants.

Memòries: són el tercer nivell de celebració, aquestes honoren els principals sants que tenen reconeixement universal, com Sant Francesc de Sales. Les memòries se celebren en la mesura que l'església o la congregació religiosa tingui una particular devoció al sant, no són de compliment universal.

Tots Sants ¹⁰

Corpus Christi

Del llatí 'cos de Crist' aquesta festa busca honrar la presència de Crist a l'Eucaristia. Es realitza una processó, en la qual es porta el cos de Crist en una **custòdia**.

Se celebra el Dijous, fent referència al darrer sopar, o Diumenge (segons creença o tradició) després de la Pentecosta.

Custòdia: és un ornament litúrgic que serveix per exposar i adorar l'Eucaristia peçls fidels.

Corpus Christi¹¹

Iglesia ortodoxa

El seu calendari litúrgic es regeix pel **calendari Julià**, instituït per Juli Cèsar l'any 47 aC. El Nadal és un temps de gran rellevància celebrat el 7 de gener; tradicionalment fan fogueres amb palmells beneïts i cremen encens per commemorar l'arribada dels Reis Mags. Alhora, hi ha 12 grans festes més que recorden fets històrics de gran rellevància per a la comunitat de fidels, com la Exaltació de la Santa Creu, L'anunciació a la Verge, el naixement de la Verge Mare de Déu, presentació de la Verge al temple, el naixement, baptisme i la presentació del Senyor; entrada de Jesús a Jerusalem, l'Ascensió del Senyor, l'Ascensió de la Verge, Pentecosta i la Transfiguració de Crist.

Exaltació de la Santa Creu

La creu com a símbol de salvació a través del patiment i la mort, que recorda el moment en què Santa Helena de la Creu va trobar la creu de Jesús al segle IV i quan l'emperador Hèracli la va tornar a Jerusalem. A la celebració el bisbe i el clergat aixequen la Santa Creu sobre els quatre punts cardinals de l'església en memòria de l'enllaç que uneix les comunitats ortodoxes amb Jerusalem.

Pasqua

La principal festa religiosa ortodoxa és la nit de Pasqua, que dura 40 dies. A Rússia, és tradicional que després de la missa de pasqua se sopin platets típics que estaven prohibits consumir durant aquest temps, com són formatge, ous i **kulichis**. L'ou, durant aquesta època, té un significat especial ja que simbolitza el cercle de la vida, néixer-morir; és per això que és comú intercanviar els anomenats "ous de pasqua".

Kulichis: pa de pessic de Pasqua

Pasqua¹²

Kulichis i ous de Pasqua¹³

Epifania

Se celebra el mateix dia amb el baptisme de Crist, per la qual cosa és una tradició, la vigília del 19 de gener; anar a rius i estanys per submergir-se a les aigües gelades i provar l'espiritualitat dels fidels. L'epifania és una de les festivitats més sagrades per a l'església ortodoxa. És una de les Grans Festes de l'Església Ortodoxa perquè celebra el baptisme de Jesús al riu Jordà, el moment en què Déu es mostra com la Santíssima Trinitat.

Se celebra el 19 de gener

Baptisme de Crist ¹⁴

Església protestant

Martin Lutero ¹⁵

Reforma protestant

Se celebra el dia que es busca provocar un canvi a l'església cristiana d'occident.

Se celebra el 31 d'octubre

Dia nacional de l'Obra Evangèlica

Se celebra a Espanya, a la recerca d'unir les esglésies i les entitats evangèliques del territori, per promoure i donar visibilitat a l'acció social realitzada per aquestes institucions religioses.

Se celebra el 9 de desembre

Pasqua

El període de la Pasqua és molt important per als protestants, és un temps d'intimitat amb Déu. Les seves celebracions es basen més que tot en lectures bíbliques, cants litúrgics i serveis d'adoració, prèdica i reflexió espiritual centrats en la mort i la resurrecció de Jesús. No es fan processons ni es fan servir iconografies

PATRIMONI RELIGIÓS

Pels cristians, el terme Església fa referència a les comunitats i als edificis on les persones es reuneixen a resar. Les esglésies varien segons el corrent que segueixen i el lloc de constitució, però dins del patrimoni religiós també hi trobem edificis, pintures, escultures, que han contribuït a la creació d'un patrimoni de gran valor social, cultural i religiós.

Patrimoni Material

Composat principalment per edificacions d'una bellesa singular entre les quals trobem: basíliques (majors i menors), catedrals, esglésies i temples, que donen compte de la genialitat dels artistes que han posat les seves pinzellades en aquests portentosos llocs de culte, així com del contingut històric pel tipus d'art i arquitectura de les diferents èpoques en què van ser constituïdes. Al món hi ha aproximadament unes 1.500 basíliques menors que s'estenen pels diferents continents, en canvi basíliques majors, així anomenades per la seva bellesa, antiguitat i grandària, només n'hi ha quatre al món: Sant Pere, Sant Joan de Laterà, Sant Pau Extramurs i Santa Maria la Major. D'altra banda, hi ha les catedrals, temples importants on hi ha el Bisbe, seu d'una diòcesi o comunitat cristiana. Hi ha catedrals bizantines, romàniques, gòtiques, renaixentistes i barroques.

A continuació presentem alguns dels llocs més representatius:

La Sagrada Família de Barcelona, Espanya, la que en finalitzar la darrera torre, serà la més alta del món amb 172,5 metres d'alçada, obra d'Antoni Gaudí, amb el suport de Domingo Sugrañes i Jordi Faulí i Oller.

Gran part de les edificacions com esglésies, catedrals i basíliques, també allotgen al seu interior mostres artístiques que recreen escenes bíbliques i períodes específics de la humanitat.

Basílica de Sant Pere, Ciutat del Vaticà, Roma

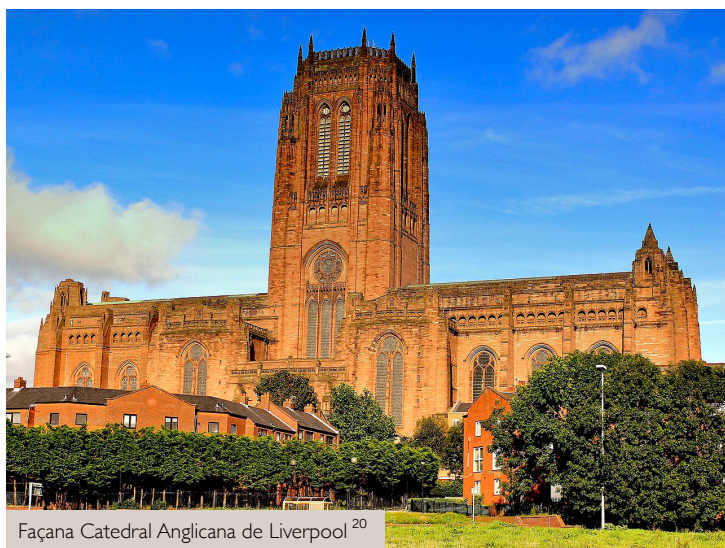
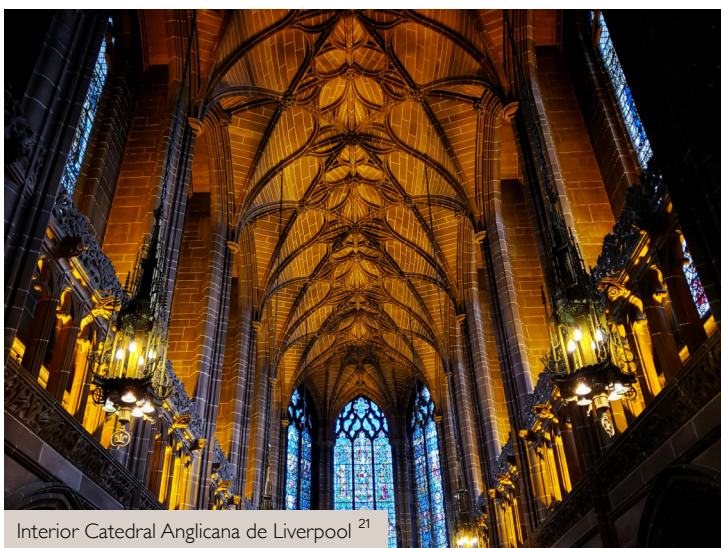
Façana de la Basílica de Sant Pere¹⁶

Interior de la Basílica de Sant Pere ¹⁷Basílica de Sant Pere ¹⁸Basílica de Sant Pere - Cupula ¹⁹

És l'església més gran del món i la més important del **culte catòlic**, aixecada sobre la tomba de l'apòstol Sant Pere. És un lloc de pelegrinatge per a creients de la religió. La construcció d'aquesta important i imponent basílica va trigar més de 100 anys i va comptar amb la participació d'artistes com Bramante, Rafael, Miguel Àngel i Bernini per completar el complex arquitectònic que inclou la basílica i la plaça de Sant Pere. Està ubicada a la ciutat-estat i enclavament del Vaticà, on es troba la seu principal de l'**església catòlica**.

És possible visitar-la de forma gratuïta de dilluns a dissabte de 9.30 a 17.30 i diumenges i festius de 9.30 a 13.30

Catedral Anglicana de Liverpool, Anglaterra

Façana Catedral Anglicana de Liverpool ²⁰Interior Catedral Anglicana de Liverpool ²¹

D'estil neogòtic i construïda amb gres vermell, té 9.687,4 m², és la tercera estructura més alta de la ciutat i la segona església més llarga del món. Va ser construïda a la muntanya de Saint James el 1902 quan l'arquebisbat va decidir realitzar una construcció imponent i majestuosa. Es van presentar prop de 100 participants, el guanyador va ser Giles Gilbert Scott. L'obra de l'església va acabar el 1942, però per causa de la Segona Guerra Mundial i la inflació generada, va ser inaugurada el 1978.

La catedral anglicana és oberta al públic i és gratuïta. Oberta per a visites de dilluns a diumenge de 10h a 18h.

Aquesta catedral compta amb espais de culte, i espais de cafeteria – restaurant. Fan aquest lloc únic amb una programació d'esdeveniments perquè se celebrin banquets, conferències i es puguin fer exposicions d'art.

Basílica del Sant Sepulcre, Jerusalem, Israel

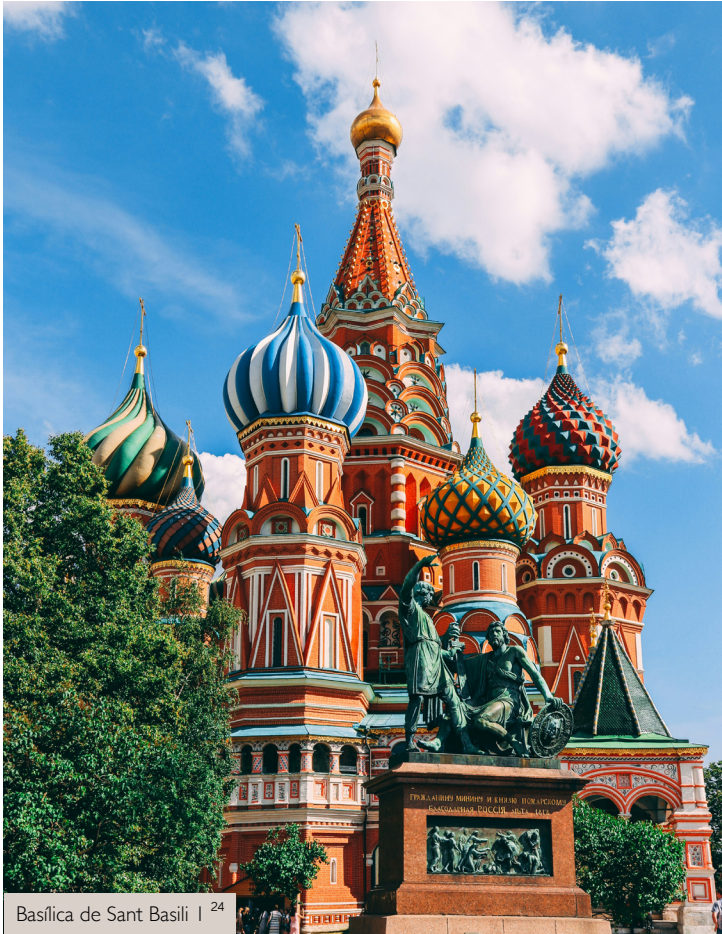
A la ciutat vella de Jerusalem, hi ha la basílica, un dels llocs més venerats pels cristians al món. A l'interior d'aquesta construcció hi ha el Calvari, lloc de la crucifixió i mort de Jesús i la Tomba de Crist. Va ser construïda per l'emperador Constantí al segle IV dC.

Ha estat ampliat, destruït i restaurat diverses vegades, fins a ser la construcció que és avui dia. **La basílica està custodiada per sis comunitats cristianes diferents: grecs, armenis, etiòps, sirians, coptes i franciscans.** Per la diferència de rituals, oracions i cants, és un lloc interessant per visitar.

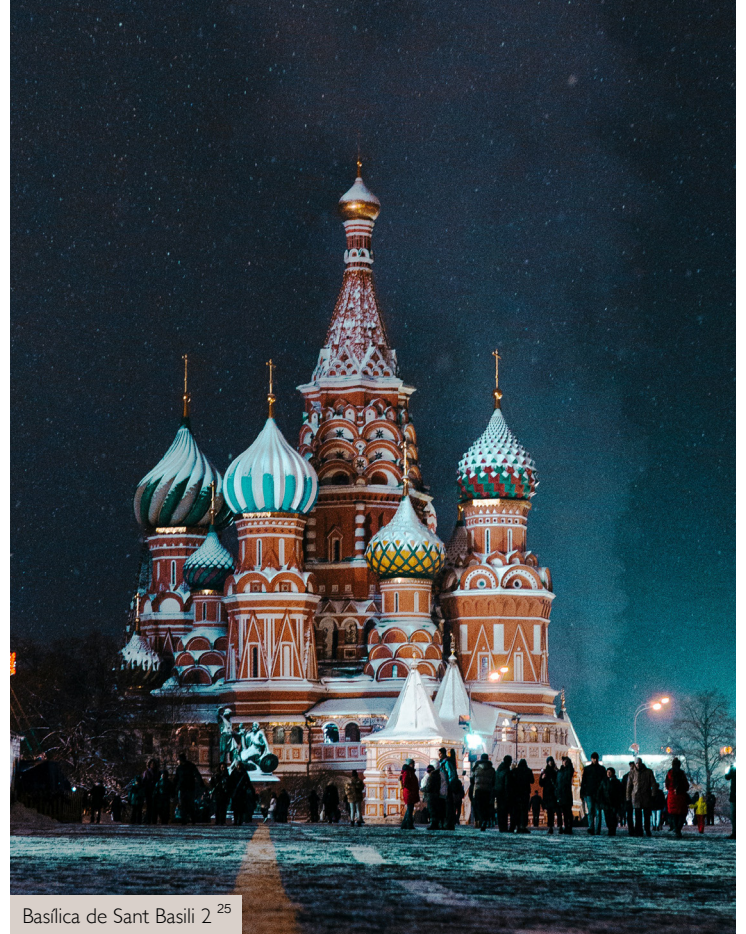
És un espai que es pot visitar d'abril a setembre de 5.00 a 21.00 i d'octubre a març de 4.00 a 19.00.

Les claus de la Basílica del Sant Sepulcre estan **custodiades per una família musulmana** que les ha protegit des del 1192, perquè són imparcials en el funcionament de l'espai.

Catedral de Sant Basili, Moscou, Rússia

Basílica de Sant Basili 1²⁴

Basílica de Sant Basili 2²⁵

És un temple ortodox reconegut a nivell mundial per les vistoses i acolorides cúpules, cadascuna d'aquestes representa 10 esglésies independents connectades a l'interior a través de passadissos. El nom real és Catedral de la Intercessió de la Verge, però se'l coneix amb el nom de Sant Basili perquè una de les esglésies es troba sobre la tomba de Sant Basili i dins d'aquesta reposen les restes del sant. Va ser manada a construir per Ivan el terrible el 1555 i la seva construcció va acabar el 1561. L'església es va realitzar per commemorar la victòria sobre els Tàrtars de Kazan. No és la principal catedral a Moscou, si la seu del Patriarca Ortodox de Moscou, però sí que és la icona de la ciutat.

Està oberta al públic cada dia d'11h a 17h (variant depenent de l'època. És gratuïta per a menors de 16 anys. Tanca el primer dimecres de cada mes per manteniment. Per les condicions de l'arquitectura, persones en cadires de rodes i cotxets de nens no poden accedir a l'espai.

Mesquita - Catedral de Còrdova, Espanya

Mesquita - Catedral de Còrdova ²⁶

Mesquita - Catedral de Còrdova interior ²⁷

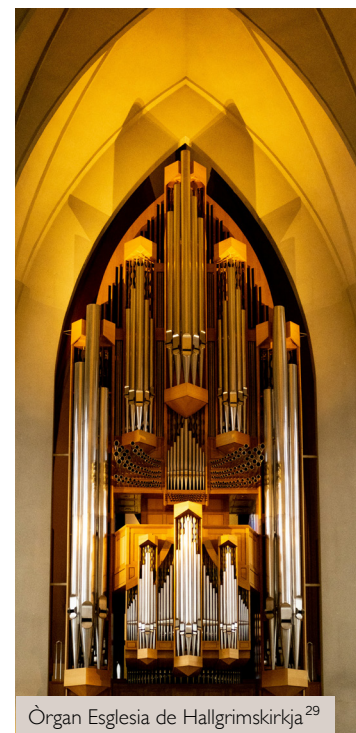
Aquesta Mesquita va ser construïda sobre la basílica visigoda de Sant Vicenç, trobada en una excavació arqueològica els anys 1931 i 1936. Al segle VII aquest lloc va ser utilitzat com una Mesquita, i des de 1236 s'ha utilitzat com a Catedral, gràcies a la reconquesta de Ferran III. que després pels processos de conquesta va passar a ser una església cristiana. És una autèntica meravella de l'arquitectura àrab, anomenada el 1984, Patrimoni de la Humanitat, no només pel seu valor artístic sinó també per ser un **espai de convivència entre musulmans i catòlics**. És un edifici que compta amb la construcció visigoda, musulmana i cristiana, que dona valor històric arquitectònic a l'edifici.

És possible visitar la Mesquita - Catedral de Còrdova amb un preu, i també té la possibilitat que sigui visitada per pelegrins, els quals poden gaudir de la visita i d'una eucaristia. Com que és un lloc sagrat, s'ha de guardar el respecte. El seu ús és restringit al culte religiós catòlic hi ha la visita turística i cultural

Església de Hallgrímskirkja, Reykjavík, Islàndia

Església luterana, una de les més importants d'Islàndia. És el temple de culte luterà més alt del país amb una imponent infraestructura de 73 metres que es pot veure en un radi de 20 quilòmetres. L'estil de l'església recrea les formes que fa la lava quan es refreda sobre les roques de basalt. Aquesta església rendeix culte al clergue i poeta islandès Hallgrímur Pétursson. Dissenyada el 1937 per l'arquitecte Gudjón Samuel, i construïda entre 1945 i 1986. El seu interior sobri i auster serveix per a esdeveniments artístics i concerts.

Es pot visitar cada dia d'abril a octubre de 9.00 a 17.00 i de maig a setembre de 9h a 21h. Visitar l'església no té cost, però pujar a la torre de Hallgrímskirkja si en té.

Façada Església de Hallgrímskirkja²⁸Òrgan Església de Hallgrímskirkja²⁹

Altres llocs cristians

- **Basilica de La nostra Senyora d'Aparecida, Brasil:** El temple més gran a Amèrica Llatina, d'estil neoromànic i dedicat a aquesta advocació Mariana, La nostra Senyora d'Aparecida.
- **Basilica La nostra Senyora de Lichen, Polònia:** La basilica més gran de Polònia que va estar dissenyada a mans de l'arquitecta Barbara Bielecka, amb 10.090 m².
- **Basilica del Pilar, Saragossa, Espanya:** Reconeguda des de l'any 1904, com a Bé d'Interès Cultural i forma part de la llista dels 12 tresors d'Espanya.
- **Catedral de Santa Maria de Burgos, Espanya:** És l'església d'estil gòtic més gran de la península ibèrica. Visitada per milions de pelegrins que recorren el Camí de Sant Jaume.
- **Catedral de Sevilla, Espanya:** És considerada la catedral gòtica més gran del món, amb 18.000 m², declarada Patrimoni de la Humanitat per la UNESCO, el 1987.
- **Catedral de Sant Joan el Diví, Nova York, Estats Units:** La catedral anglicana més gran del món, amb estil neogòtic d'uns 11.900 m².
- **Catedral de Milà, Itàlia:** L'última església medieval construïda al món. La construcció va trigar uns 600 anys, té 11.180 m² i pot albergar fins a 40.000 persones.
- **Catedral de Sal de Zipaquirà, Colòmbia:** És una església catòlica subterrània que es va construir als túnels d'una mina de sal a 182 metres de profunditat, catalogada com la primera meravella de Colòmbia.
- **Església de la Santíssima Trinitat de Fàtima, Portugal:** Forma part del Santuari de La nostra Senyora de Fàtima i és el quart

temple catòlic amb major grandària al món.

- **Santuari de Las Lajas, Ipiales, Colòmbia:** Ubicat al Departament de Nariño, al sud de Colòmbia, és una destinació de peregrinació de locals i visitants, declarat Bé d'Interès Cultural Nacional i una de les 7 meravelles de Colòmbia, pel seu estil neogòtic i les seves sorprenents vistes. Es diu que una indígena va trobar en una cova una dona amb el seu nen que va curar miraculosament la seva filla sordmuda, per la qual cosa va construir una petita barraca que va romandre 40 anys al lloc fins que es va construir un santuari amb aire a castell medieval, a 40 metres d'alçada sobre el riu Guàtira.
- **Catedral de Sant Sava, Belgrad:** Va néixer com a temple dels Balcans per rendir homenatge a Sant Sava, un sant important per a religiosos ortodoxos de Sèrbia. És la catedral més gran del sud-est d'Europa.
- **Esglésies ortodoxes de Maramures, Romania:** A la regió Maramures existeixen al voltant de 100 esglésies ortodoxes que avui dia fan part del llistat de llocs Patrimoni de la Humanitat, per les seves estructures singulars fetes en fusta, alts campanars i pintures al·lusives a escenes bíbliques.

Altres llocs cristians, segons branques, inscrits a la UNESCO

LLOCS CRISTIANS COMUNS

- Catedral de Sant Pau a Londres, Regne Unit.
- Ciutat vella de Jerusalem i les seves muralles, Jerusalem - Proposta a la UNESCO per Jordània
- Lloc del baptisme "Betania a l'altra riba del Jordà" (AL-Maghtas), Jordània
- Vall Sant (Uadi Qadish) i Bosc dels cedres de Déu (Horsh Arz Al Rab), Líban
- El lloc de Naixement de Jesús: Església del Nadal i ruta de pelegrinatge a Betlem, Palestina

CATOLICISME

- Catedral d'Aquisgrà, Alemanya
- Abadia i Altenmüschel de Lorsch, Alemanya
- Catedral de Santa Maria i església de Sant Miquel de Hildesheim, Alemanya
- Monestir de Maulbronn, Alemanya
- Catedral de Colònia, Alemanya
- Església de Sant Andreu a Colònia, Alemanya
- Illa Monàstica de Reichenau, Alemanya
- Església de pelegrinatge de Wies, Alemanya
- Tréveris - Monuments romans, catedral de Sant Pere i església de La nostra Senyora, Alemanya
- Catedral de Spira, Alemanya
- Monestir de Geggard i vall alta de l'Azat, Armènia
- Església abacial de Saint-Savin-Sur-Gartempe, França
- Catedral d'Amiens, França
- Catedral de Bouges, França
- Catedral de Notre-Dame, antiga abadia de Saint-Remi i palau de Tau a Reims, França
- Catedral de Chartres, França
- Abadia cistercenca de Fontenay, França
- Centre històric d'Avinyó: palau dels papes, conjunt episcopal i pont d'Avinyó, França
- Camins de Santiago de Compostel·la a França, França
- Basílica i turó de Vézelay, França
- Edificis de Palerm i catedrals de Cefalú i Monreale d'estil àrab-normand, Itàlia
- Zona arqueològica i basílica patriarcal d'Aquileia, Itàlia
- Assisi, la Basílica de San Francisco i altres llocs franciscans, Itàlia
- Catedral, torre cívica i gran plaça de Mòdena, Itàlia
- Església i convent dominic de Santa Maria delle Grazie amb "El Sopar" de Leonardo da Vinci, Itàlia
- Monuments Paleocristians de Ràvena, Itàlia
- Centre Històric de Roma, els béns de la Santa Seu beneficiaris del dret d'extraterritorialitat situats a la ciutat i Sant Pau Extramurs, Itàlia
- Basílica de Santa Maria de Trastevere, Itàlia
- Basílica de Sant Clement a Roma, Itàlia
- Convent dels caputxins a Roma, Itàlia
- Ciutats del barroc tardà de la vall de Noto (sud-est de Sicília), Itàlia
- Piazza del Duomo a Pisa, Itàlia
- Sacri Monti del Piemont i Llombardia, Itàlia
- Els Sassi i el conjunt d'esglésies rupestres de Matera, Itàlia
- Convent benedictí de Saint-Jean-des-Soeurs a Münstair, Suïssa

- Abadia de Saint Gall, Suïssa
- Convent benedictí de Sain-Jean-des-Soeurs a Münstair, Suïssa
- Conjunt Episcopal de la basílica eufrasiana al centre històric de Poreč, Croàcia
- Catedral de Sant Jaume de Šibenik, Croàcia
- Convent de Crist a Prendre, Portugal
- Monestir d'Alcobaça, Portugal
- Monestir de Batalha, Portugal
- Santuari de Bon Jesús de la Muntanya a Braga, Portugal
- Monestir dels Jerònims i Torre de Belém (Lisboa), Portugal
- Catedral de Burgos, Espanya
- Esglésies romàniques catalanes de Vall de Boí, Espanya
- Catedral, Alcàsser i Arxiu d'Índies de Sevilla, Espanya
- Monestir i setge d'El Escorial a Madrid, Espanya
- Ciutat vella d'Àvila i esglésies extramurs, Espanya
- Centre històric de Còrdova, Espanya
- Ciutat vella de Santiago de Compostel·la, Espanya - Catedral de Santiago de Compostel·la
- Ciutat vella i aqüeducte de Segòvia, Espanya
- Monestir de Poblet, Espanya
- Ciutat vella de Càceres, Espanya
- Camins de Santiago de Compostel·la: Camí francès i Camins del Nord d'Espanya, Espanya
- Reial Monestir de Santa Maria de Guadalupe, Espanya
- Monestirs de San Millán de Yuso i de Suso, Espanya
- Monuments d'Oviedo i del regne d'Astúries, Espanya
- Ciutat històrica de Toledo, Espanya
- Santa Seu, Ciutat del Vaticà - Catedral de Sant Pere a la ciutat del Vaticà
- Llocs dels cristians ocults a la regió de Nagasaki, Japó
- Skellig Michael, Irlanda
- Catedral i castell de Durham, Regne Unit
- Parc de Studley Royal i ruïnes de l'abadia de Fountains, Regne Unit
- Catedral de La nostra Senyora de Tournai, Bèlgica
- Esglésies de fusta de la part eslovaca dels Carpats, Eslovàquia
- Abadia mil·lenària benedictina de Pannonhalma i el seu entorn natural, Hongria
- Centre Històric de Cracòvia, Polònia
- Centre històric de Varsòvia, Polònia
- Kalwaria Zebrzydowska: conjunt arquitectònic manierista i paisatgístic i lloc de peregrinació, Polònia
- Esglésies de la Pau a Jawor i Swidnica, Polònia
- Esglésies de fusta del sud de Malopolska, Polònia
- Església de peregrinació de Sant Joan Nepomucé a Zelená Hora, República Txeca
- Kutná Hora: centre històric de la ciutat, església de Santa Bàrbara i catedral de La nostra Senyora de Sedlec, República Txeca
- Barri Jueu i basílica de Sant Procopi de Trebič, República Txeca
- Esglésies i convents de Goa, Índia
- La poma i estades Jesuítiques de Còrdova, Argentina
- Esglésies barroques de Filipines, Filipines
- Esglésies de Chiloé, Xile
- Missions jesuítiques de Chiquitos, Bolívia
- Missions jesuítiques dels guaraníes: Sant Ignacio Miní, Santa Ana, La nostra Senyora de Loreto i Santa Maria la Major (Argentina), ruïnes de

São Miguel das Missões (Brasil), Brasil

- Santuari del Bon Jesús de Congonhas, Brasil
- Missions jesuítiques de la Santíssima Trinitat del Paranà i Jesús de Tavarangue, Paraguai
- La catedral de Lleó, Nicaragua
- Centre històric de Mèxic i Xochimilco, Mèxic
- Centre històric de Puebla, Mèxic
- Centre històric de Zacatecas, Mèxic
- Primers monestirs del segle XVI als vessants del Popocatepl, Mèxic
- Missions franciscanes de la Serra Gorda de Queretaro, Mèxic
- Vila protectora de Sant Miquel el Gran i Santuari de Jesús Nazareno d'Atotonilco, Mèxic
- Centre Històric de Lima, Perú
- Missions de Sant Antoni, USA
- Esglésies barroques de Filipines, Filipines
- Catedral de Sant Joan Baptista a Sant Joan de Puerto Rico, Puerto Rico

CRISTIANISME ORTODOX

- Monestirs de Haghpát i Sanahin, Armènia
- Catedral i esglésies d'Echmiatsin i lloc arqueològic de Zvartnotz, Armènia
- Catedral de Sant Pere i Sant Pau a Minsk, Bielorússia
- Església de Boyana, Bulgària - Església de Sant Jordi a Sofia Bulgària
- Esglésies rupestres d'Ivanovo, Bulgària
- Monestir de Rila, Bulgària
- Esglésies pintades de la regió de Troodos, Xipre
- Esglésies de fusta de la part eslovaca dels Carpats, Eslovàquia
- Zona de Santa Caterina Monestir Ortodox, Egipte
- Esglésies Excavades a la roca de Lalibela, Etiòpia.
- Esglésies rupestres de les muntanyes de Vardiza, Geòrgia
- Monestir de Ghelati, Geòrgia
- Monuments històrics de Mtskheta, Geòrgia
- Monestirs de Dafni, Osios Lukas i Nea Moni de Quios, Grècia
- Muntanya Athos, Grècia - Monestir de Sant Joan Baptista a la muntanya Athos, Grècia** (**La muntanya Athos és prohibida per a dones**)
- Monuments paleocristians i bizantins de Tessalònica, Grècia
- Centre històric (Chorá) amb el monestir de Sant Joan "el Teòleg" i la gruta de l'Apocalipsi a l'illa de Patmos, Grècia
- Monestir de São Vicente de Fora a Lisboa, Portugal
- Església de la Resurrecció del monestir de Sucevita, Romania
- Monestir d'Horezu, Romania
- Esglésies de fusta de Maramures, Romania
- Kizhi Pogost, Federació de Rússia
- Església de SAn Sergio a Pskov, Federació de Rússia
- Conjunt històric, cultural de les Illes Solovetsky, Federació de Rússia
- Monuments de Vladimir i Suzdal, Federació de Rússia
- Monuments històrics de Novgorod i els seus voltants, Federació de Rússia
- Conjunt arquitectònic de la Laura de la Trinitat i Sant Sergi a Sergiev Posad, Federació de Rússia
- Església de l'Ascensió del Kolomenskoye, Federació de Rússia
- Conjunt del monestir de Ferapontov, Federació de Rússia
- Conjunt històric i arquitectònic del Kremlin de Kazan, Federació de Rússia
- Conjunt conventual de Novodevichy, Federació de Rússia
- Centre històric de la ciutat de Yaroslavl, Federació de Rússia
- Catedral i monestir de l'Assumpció de la localitat insular de Svaijsk, Federació de Rússia

- Esglésies de l'escola d'arquitectura de Peskov, Federació de Rússia.
- Conjunts monàstics armenis d'Iran, Iran
- Patrimoni natural i cultural de la regió Ohrid, Macedònia del Nord
- Monestir de la Santa Creu (Monestir de Krusedol), Sèrbia
- Monuments medievals a Kosovo, Sèrbia
- Monestir de Studència, Sèrbia
- Stari Ras i Sopoćani, Sèrbia
- Centre històric (Chorá) amb el monestir de Sant Joan "el Teòleg" i la gruta de l'Apocalipsi a l'illa de Patmos, Grècia.
- Kíev: catedral de Santa Sofia, conjunt d'edificis monàstics i la Laura Kievo-Petchersk, Ucraïna
- Comarca natural, cultural i històrica de Kotor, Montenegro

PROTESTANTISME

- Catedral de Roskilde, Dinamarca
- Christiansfeld, una colònia de l'església morava, Dinamarca
- Monuments commemoratius de Luter a Eisleben i Wittenberg, Alemanya
- Catedral de Santa Maria i església de Sant Miquel de Hildesheim, Alemanya
- Catedral de Naumburg, Alemanya
- Església de Santa Maria a Lübeck, Alemanya
- Església de Sant Pere i Sant Pau a Tallinn, Estònia
- Església de Hallgrímskirkja, Islàndia
- Nucli antic de Riga, Letònia
- Església de la Trinitat (Luterana) Riga, Letònia
- Catedral i castell de Durham, Regne Unit
- Palau de Westminster; abadia de Westminster incloent l'església de Santa Margarida, Regne Unit - Catedral de Sant Pau a Londres
- Catedral, abadia de Sant Agustí i església de Sant Martí de Canterbury, Regne Unit
- Llogarets amb esglésies fortificades de Transilvania, Romania
- Esglésies de fusta dels Cáptaros, Romania - Església Malâncrav
- "Stavkirke" d'Urnes, Noruega
- Església vella de Petäjävesi, Finlàndia
- Llogaret-església de Gammelstad (Luleå), Suècia

Patrimoni Immateral

Rituals, tradicions i alimentació

Es pot dir que dins del cristianisme, els rituals i les tradicions estan al voltant dels sacraments. Considerats com a signes pels quals es coneix o es comunica la gràcia de Déu. Aquests rituals se celebren de diferents maneres a les diferents branques cristianes. A continuació els esmentem:

Baptisme

El baptisme constitueix l'inici de la persona a la fe cristiana. És una forma com s'alliberen del pecat i comencen a ser considerats com a fills de Déu. La paraula batejar significa "submergir" en aigua, i aquesta simbolitza el fet de convertir-se en la fe.

Per als **cristians ortodoxos**, al baptisme el nen és submergit completament a l'aigua, mentre que a la catòlica el baptisme es fa per mitjà d'infusió.

En el cas de la **branca protestant**, el baptisme serveix només com a manifestació de la fe, i deu haver-se format en catequesis.

Baptisme ³⁰

Confirmació

Celebrada només a la branca catòlica, és la ratificació de la persona cristiana. Aquest ritu consisteix en la unció del sant crisma al front amb l'oli, que simbolitza el segell de l'Esperit Sant. El sacrament de la confirmació ha de ser pres per persones cristianes batejades quan estan en edat dús de raó i té una reparació prèvia. Igual que al baptisme, la persona que es confirma requereix un padrí o padrina.

Confirmació ³¹

Eucaristia (missa)

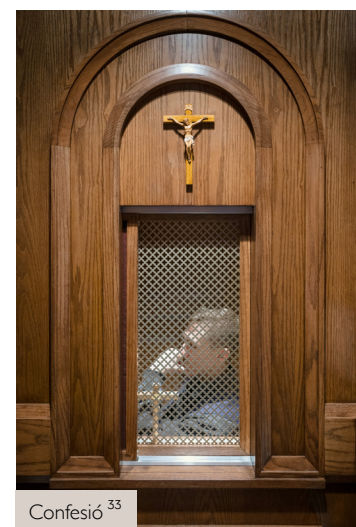
L'eucaristia consisteix en la consagració a la missa del pa i el vi que representa el cos i sang de crist, aquesta forma de veure l'Eucaristia és principalment en les branques ortodoxes i catòliques. La diferència d'aquestes dues és que la **branca ortodoxa** la comunió és amb pa i va rememorar el darrer sopar i el sacrifici de Crist, i la **branca catòlica**, la comunió es realitza amb la representació del pa que és l'hòstia. La **branca protestante** veu l'eucaristia com un ritual en què la presència de Crist és simbòlica i és una forma per recordar el darrer sopar i el sacrifici de Crist, per la qual cosa no hi ha comunió, considerant que el sacrifici realitzat per Srito és únic irrepetible.

Eucaristia ³²

Penitència i confessió

És un ritu practicat principalment a la branca catòlica, en el qual hi ha un penediment i perdó dels pecats, a través d'un prec o penitència. Això es fa a través de la confessió dels pecats davant un sacerdot. Les branques **protestants** i **ortodoxes** no considera que hi hagi d'haver una persona que serveixi com a intermediària, i considera que cada persona té el seu diàleg directe amb Déu.

Confesió ³³

Matrimoni

El matrimoni constitueix la unió d'un home i una dona davant d'autoritats religioses i la comunitat. La manera de fer-ho sota el ritu catòlic consisteix que la parella de nuvis manifesta el seu consentiment i intenció de matrimoni davant d'un representant de l'església, havent realitzat prèviament una preparació. El prevere que assisteix a la celebració dóna la benedicció de l'Església a la parella. És fonamental per celebrar el matrimoni que s'assisteixi en forma lliure i que hi hagi consentiment per part dels nuvis.

A l'**església ortodoxa**, el matrimoni constitueix un dels sacraments més importants. Abans de la celebració del matrimoni, els nuvis duen a terme una cerimònia que es diu "Ceremonia de Betrothal" on hi ha un intercanvi d'anells de compromís. Posteriorment en la celebració del matrimoni es realitza la Coronació Nupcial, en què el sacerdot col·loca una corona sobre el cap dels nuvis simbolitzant la seva unió com a reis de la creació. Posteriorment, la parella de nuvis fa tres voltes a l'altar; on hi ha d'haver una copa de vi i una espelma. Les voltes en cercle representen l'eternitat, el número tres fa referència a la Santíssima Trinitat, i es fa la cerimònia de la unitat on els nuvis beuen del mateix got de vi.

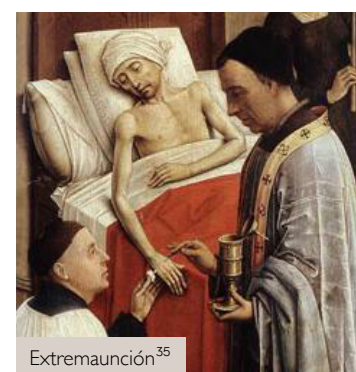
A la **branca protestant**, el matrimoni no és un sacrament, se celebra de forma similar als catòlics, és oficiada per un pastor de l'església protestant.

Matrimonio ³⁴

Extremaunció

Aquest ritu celebrat per l'església catòlica y **ortodoxa** és el ritu de comiat, que serveix per reconfortar els malalts de gravetat. Aquest ritu es realitza amb oli beneït per un sacerdot o un bisbe, en què se li fa unció al front i les mans del malalt acompanyada d'una oració litúrgica. És una celebració que es realitza de forma litúrgica i té lloc en família. És un sacrament que pot ser subministrat diverses vegades a una persona, en moments que hi hagi risc de morir per malaltia o vellesa.

A l'**església ortodoxa** aquest sacrament és realitzat per 7 sacerdots, seguint una pràctica antiga de realitzar el procés durant 7 dies, cada dia té una oració específica, i es realitza la unció. En total són 7 dies, 7 sacerdots, 7 oracions, 7 uncions.

Extremaunción ³⁵

La dieta cristiana

Al cristianisme no hi ha cap aliment que estigui prohibit en el dia a dia.

A l'església ortodoxa se segueix el dejuni, dividit en dos: l'ascètic i l'eucarístic. El primer fa referència als dies i estacions que són prescrits a l'any on s'abstenen de consumir carnis, tota mena de carn, lactis, peix, oli d'oliva i begudes alcohòliques, un d'aquells moments prescrits és durant la gran quaresma. El segon tipus de dejuni fa referència a l'abstenció de qualsevol tipus d'aliment o beguda des de la mitjanit fins al moment de consumir la comunió l'endemà.

A l'església catòlica, actualment es practica el dejuni durant la quaresma, període en què hi ha abstinència al consum de carn de res i de porc i de begudes alcohòliques, especialment dimecres de cendra i tots els divendres durant la quaresma.

Els aliments que acompanyen cadascuna de les tradicions, rituals i celebracions depèn en gran mesura de la cultura en què es troba immersa la persona. Es desenvolupen plats típics a les regions alineats específicament a un moment especial relacionat amb el calendari religiós, com ho és el Panettone per Nadal a Itàlia o el Tortell de Reis amb el dia de reis a Espanya, entre altres.

L'origen del dejuni a l'època de quaresma té el seu origen en els quaranta dies que Jesucrist va jeure al desert lliurant-se de les temptacions. No consumir aliments com la carn, en aquesta època, respon a evitar el consum d'aliments costosos, ja que en aquesta època es busca més austeritat i senzillesa, per descobrir el do de Déu.

Crist 36

Otros recursos

[Recomanacions filmografia cristianisme](#)

Refèrencies d'imatges

Foto portada: "Estatua de Cristo" per [Scott Rodgerson](#) sota la [Llicència Unsplash](#)

1. "Cristo crucificado" per [Massimo Virgilio](#) sota la [Llicència Unsplash](#)
2. "Paisatge amb símbol" per [Hugo Fergusson](#) sota la [Llicència Unsplash](#)
3. "Los discípulos de Emaús" per José del Castillo Mateo el Cerezo el Joven sota la llicència [CC BY-NC 2.5](#)
4. "Biblia" per [Aaron Burden](#) sota la [Llicència Unsplash](#)
5. "Velas de adviento" per [Gian Reichmuth](#) sota la [Llicència Unsplash](#)
6. "Pesebre" per [Ben White](#) sota la [Llicència Unsplash](#)
7. "Estatua de La Piedad" per [Anna Hecker](#) sota la [Llicència Unsplash](#)
8. "The Descent of the Holy Spirit" per [Joseph Ignatz Sadler](#) sota llicència [CC BY-SA 3.0](#)
9. "4º misterio glorioso: la Asunción de la Virgen María" per [Santuario Torreciudad](#) sota llicència [CC BY 2.0](#)
10. "All Saints" per [Simeon Khromov](#) material que es troba sota domini públic
11. "Custodia" per [Jacob Bentzinger](#) sota la [Llicència Unsplash](#)
12. "Orthodox Easter in Helsinki, Finland" per [Nina](#) sota llicència [CC BY 2.0](#)
13. "Comida de Pascua" per [Valeria Bold](#) sota la [Llicència Unsplash](#)
14. "Epifanía" per [Catedral Ortodoxa de San Jorge, Cuauhtémoc, Ciudad de México](#) sota llicència [CC BY 2.0](#)
15. "Martin Lutero" per [Wim van 't Einde](#) sota la [Llicència Unsplash](#)
16. "Main facade of Saint Peter's Basilica, Rome" per [Alvesgaspar](#) sota llicència [CC BY-SA 4.0](#)
17. "Interior view of the high altar in Saint Peter's Basilica, Vatican City" per [Wilfredor](#) sota llicència [CC0 1.0](#)
18. "Altar Basílica San Pedro" per Evangeliodiario sota llicència [CC BY-SA 4.0](#)
19. "Cúpula en la basílica de San Pedro, en la ciudad del Vaticano, Roma, Italia" per [Xosema](#) sota llicència [CC BY-CA 4.0](#)
20. "Liverpool Anglican Cathedral" per [calflifer001](#) sota llicència [CC BY-SA 2.0](#)
21. "Interior Catedral Anglicana de Liverpool" per [Sean Kuriyan](#) sota la [Llicència Unsplash](#)
22. "Interior de la Basílica del Santo Sepulcro" per [Jonny T.](#) sota la [Llicència Unsplash](#)
23. "Exterior de la Basílica del Santo Sepulcro" per [Jonny T.](#) sota la [Llicència Unsplash](#)
24. "Catedral de San Basilio día" per [Nikolay Vorobyev](#) sota la [Llicència Unsplash](#)
25. "Catedral de San Basilio noche" per [Nikita Karimov](#) sota la [Llicència Unsplash](#)
26. "Panorámica de Mezquita Catedral de Córdoba" per [Jordi Vich Navarro](#) sota la [Llicència Unsplash](#)
27. "Interior de Mezquita Catedral de Córdoba" per [Alexandra Tran](#) sota la [Llicència Unsplash](#)
28. "Iglesia de Hallgrímskirkja" per [Ferdinand Störh](#) sota la [Llicència Unsplash](#)
29. "Interior Iglesia de Hallgrímskirkja" per [Dana Andreea Gheorghe](#) sota la [Llicència Unsplash](#)
30. "Bautismo" per [Julia Michelle](#) sota la [Llicència Unsplash](#)
31. "Confirmación" per [Iglesia en Valladolid](#) sota llicència [CC BY-SA 2.0](#)
32. "Eucaristía" per [Mateus Campos Felipe](#) sota la [Llicència Unsplash](#)
33. "Confesión" per [Josh Applegate](#) sota la [Llicència Unsplash](#)
34. "Matrimonio" per [Josh Applegate](#) sota la [Llicència Unsplash](#)
35. "Extreme Unction" per Rogier van der Weyden material que es troba com a domini públic
36. "Jesús" per [Argya Diptya](#) sota la llicència [CC BY 2.0](#)